

45 (8307). ☆ 1998 онд нүүс устар 18 нума. Су³уо³а. ☆ Сманата—1,01 солкуобай.

YYHY-98

Саяа барахсан... Иний мэхийн дэ түүх эрх сүрдэг, күүтүүлээр, эрдэн савар, Тын сарин дэвсгэр бу кэлбэр саяа тугунам салалмай? Хонгуу, бааһина үлэһитэртэр бэйлэгн сын үүтүүтүн ийн мөххүр күрээ сагаланинга дүн нэбис, Сөрөмөрдэ эрдлээн, мэнэһин хойгууи...

Саяскы иймы үлэтин үгэмэ, Билин оһу билеккэ Хатылы нэһилиэтин бурдуу үүмэрэоччолэрин көр-сөр баараллах айаннаамбыт. Маныа мнэстэтигэр «бур-дуктар» ысмылаахка үлэинилэрин истэн, ол диэки салаалаамбыт. Урукку совет сараттан баар ысмылаан-тарга өссө биэр сана түгүү эбиллибэт. Кыһымты хатыл хаар өссө да сытар. Территория иһигэр муу-һуулуубут техникалар, ол-бу араас агрегаттар хаар-тан үрдүккө, быһаҕастара эрэ бытап, матарин не-столлор. Иһирдьээн-таһырдьаан киһи-сүөһү биэр-сиккитэ биллибэт. Чугаһаан тохтообуһунуттар эрэ тайничч эргэ ысмылаат диэкиппэн агрегат биэр күрү-үлэһинэр үлэһи иһилиһи, Соруутаах колобт дьон-омон эрэ дэс «һуу» гыныыбыт.

— Үлээдэбинингт нэдхиснэ буолла. Сарсмирда 8 час-
тан квеба 6-7 часка дээрэ сылдыабыт, кунуус манна
эбэстүһүбүт, — дии нөсөөдөр кинилэр.

Смэг бүрдүү яраастайныгээр зөвөө дуоно бары гэрдылжыгьттар, бүгүүн толхуудар, Саланалтчилалара Н. Н. Чингитнаровтан уонна тымда мэг ээрдэ тахсы-
гьт үс шийтгэн уригьт, бары манна баяллар эбэт,
Үлэ да элбэх; ким агрегаттан яраастаан гүшэр
бурдууна куулу толунар, баялар, ким ону талар,
мэтиабиллаллар, сорох хүрдэгийнэн бүрдүгү элэр, чө-
мөхтүүр. Выфата, ким түгү толоргохтыада чуолкай.
Быйылаах. Итгиник үлэ үгэинэн бара турарым
арай бу сэрэмжарда бийиги кэлэн аралдытан ылы-
гьт, Смэг яраастыан агрегаттарын тохототон кэ-
сэтин буудла.

Дээр урукнуудыг буулгатах. Бууда турар собитыг
ныгмээрлалар, байдалын дагууларын, түүг санын-
ларын тоо-хорог кэснүүлэр. Уонсайынн, түүхх-бары
сэргэхтэр.

—Сумы бүрдүгү ирээдэстэй 30 тоннны субу ийэй Өмнөговьно шиттыбыт, хэжэн малай бардылар. Аны эрдэ Бүдүүгэ 74 тоннны, эмнэ бүрдүгү, биэрбишпит, Кобзыйнлэргэ солонмобутун престээн миньминьт. Итхиндэй шалыттар бааллар эрээр, төлөбүрө бу дүн биэрбиттэре суат.— дэтиллэр.

«Суох» дигэн элбэһиттэн байдалга да соннуулан ыла-
маллар. «Холбоһур, — дииллэр кинилэр, — хамнас суох,
быдырыныгы үзүүбүт иһин дотация суох. Ити
бурдукуттун ылааллар, соломобутун... Төлөбүрүн хар-
чыта ыла суох».

«Суухын» ашиг техникналарыг ниллээрэд хөгжтэй кон-
сультатор бичир бүхнэт ислилнээ. Сохих сабаттан
үзлээр техникналарыг эргэран-тоноон бүхнэт, Үс
комбайнтан икхитэ хаамаг, олог ишнэ Брежнев са-
данаарылар, СКД-б дмөннэр үхү. Кэлиг тайларын
«Сибиряк» комбайнтан икхилэргэ тиксбэтэхтэр, омон
омнэ «суухтар». Итинэн звенота үс шофер, икхи тра-
кторист, түүрт комбайнтан баалзыртан икхилиг тех-
никалаахыг дмиллэргэ суох курдук. «Сир хараарын-
тэ» техникна өрөмүүсүн митарга былааншыллар.
Ону чаахын хангад буудаларын мунаараллар. «Агро-
сиаб» АО «Баянота» мараханын, ишэ бнөрөтнн ахтал-
лар. Билэнгитэ савнаас чаастара суох.

Ити эрвэри нти ёсуохтары, үлэһиттөр үнсэрсөөн

Булбакка, ханна да бээр бышмыны-майгыны учуот-
таан, билэи-көрөи туран этэллэриг тыллартын таама-
цаттан сөрөнөргөн. Дыһагар, олору тумулук туттан
элэрбөт дьом, бу улауска биир сииун булбут, олох-
тоохтун үлэлиир үрдүк үүмүү эвенота. Былырмын
тектартаң 18,5-дии центнер бурдук үрдүк үүнүтүү
малыктара. Былымгы иһынага 80 тонна сизмэ бурду-
гу хаалларан баран, ордугун ити кым сайаанкалы-
рынан биэрэ, туһаниара олороллор. Күн бүгүнүгөр
дээр, Күйүк эрдэ ол-бу хардарыта аалсымга арына-
гы туттубуттар. Ол суотутар үлэинтөр дыйыа сир-
хашымысталарын, хортуоннуударын хааччыммыттар
Бу күнүбүргэ Туласыга 80 тоннаны ыраастаан бие-
риэхтөөхтөр. Болгоноттон 10 тонна дьэһиниэнэ
алмахтаахтар, агарын атымлаһан, агарын эбиэстэ-
риһэр атастаһан.

—Бүгдүүлэр шиналлара хаялла, Кыһымнаах. Бийигтөө, республика шинтөө буолбакка, Амурскай уобластан кинээтин 4-түү тыа, солк, атымыастылар, бийинэ кинээтэ 2-тин тыа, солк, туарары үрдүүн. Оссо дуулабардаан барап шобатылар.—дэиэ мумууг саннаалары үлэстеддэр.

Бүрдүүксуня баатарымдыбат бипр барчпшмэтин
мнэстэбэ этэн кээтэхторо, дээ, ити. Сүдүргүтүк, ба-
рынан, «Бүрдүк» ХЭӨ буомалдарынан, бөбөттөн ту-
тулуктаагы өнгөрө-төргө сатымалара маадьаппил-
бэт. Санга ысмылаат тушпүтүр, күрүө-хаһаа өгөстөд-
лөр. Былырын 4,5 км күрүө тушпүтүр. Ордук Чу-
рапчы энэр бааһымаларын күрүөтө тохтор-сууулар
эбэт. Харабыл ара көрөрүн күүһүмэ сүөбү атабыт-
тан, аааааааааа бааһаан бүрдүгү бысшыттар. Быныл
да Чурапчы энэр сйтар арбаа бааһымаларын күрүө-
түн салгыс тутары үс кппилэрин бүгүһүмтөн тыа-
да мас көрдүтүтүр ышыныттар. Быым өсөс койу-
таан тахсыбыттар үнү. Былырын күдүнкү агроно-
мическэй үлэһэртэн 300 гектарга паарга аһаан бө-
лөһмөбөйттэр. Быныл өннө ыккылар. Салгыс хаары
чинэтин, дээ, кыаллыбаатах. Ити техника сүөбүттэн.
Ону бынылгы үнүүгө сүрүн итэбэс быһыматынан
бөлөлөрө сымалымылар. Бааһына үлэлэртпр сөп
бүөлөө уматыктарын абалымыттар.

Билгийн сүрэн үзэлээр — бурдугу ирээдэйн. Үгүйүүчү ялашар, бу байнш кээтээшнээх буолбүт. Бастагы ирээдэйннээх яадызо шинээ бүтэрбүтэр, иккис ирээдэйннээх шытыахтаахтар. Ону энэ ити болдыохо бүтэрэр сөрүтөөхтэр эрээр, ол-бу тардылык суох буоллаарына ар. Сизэр бурдугу ирээдэйннээх агсугуларын түрүгэ куһаана суох.

Республиканида бурдугу ылымнан даяргылар анан хайналыштыбелар ситиминерлер килерге туох буланышаттарын, санааныхтарын билсобиш. Онуоха септөөх сокуон тахсар, үбүни бигергилер буолларына «тодо табыллыа суогай?» дэн биирдик хоруйдуулар. Кырдьык, «бурдуктар» хааччахтамыт эппиэттиштөөх общество быһымтынан үлэлэи бүтүгү быһымны-майгыны, сымнаан, үлэ түмүтө хайдаан ис дикки эттеринан-хааннарыннан билэ-сэрэбэ олордохторо. Хаанык да «үчүгэй» тылынан аны кинилери итэрэппэкии. Септөөх сокуон, ону үлэлэтэр механизи наадатын туруорсаллар, аныгы коллектив үлэлит дьомо. Кырдьыга, биллгил атын дэм, атын сымнаан, Онуук да буолан, Хатыла бурдугу үүһүрүөччиллэре бүтүи киммэхэ да үнсүргилер биир тылы кылмыппакка, бейтэти тутулууктаагы тулу оморбуттарын. Өлүнүгү туһулуутары көрсөтүлөр. Баарынан

С. СМЫРНОВА.

директор Титовское («Центрагрохимсервис» ГХП) уполномоченный Гаврил Максимов («Сельхозводмелиорация») отчитывается.

Министр Егор Борисов бу бастык рабочай кәпсәтти буларын белгәтәтә итәнгә миннәк булганы миннәкәрдә: муу устар-шам кыдарытар—министерство структуратын уонна аппаратын бәрдәстәтәһин, шам кыа-бәс кыа—улуустарыабы тыа ханһаһытыа.

На основании распоряжения Правительства РС(Я) от 02.04.98 г. № 211-р «О закрытии дорог общего пользования на период весенней распутицы, регулируемых:

1. Запретить, а также движение транспортных средств по местным дорогам на период весенней распутицы с 20.04.98 г. до 01.06.98 г.

2. Разрешить Чувашскому ДРСУ выдачу водителям дорог специальных пропусков для проезда транспортных средств с компенсацией ущерба нанесенного дорогам, согласно приложения № 1.

3. Чувашскому ДРСУ средства, полученные от пользователей дорог за компенсацию ущерба, направлять на развитие материальной базы участка.

4. Госавтоинспекция установить контроль за движением транспортных средств на период весенней распутицы. За проезд автотранспорта без специального пропуска установить штраф в размере 10-кратной ставки оплаты за специальный пропуск.

5. Контроль за исполнением настоящего распоряжения возложить на ДРСУ АО «Сахаавтодор» Чурапчинского улуса.

Приложение № 1 к данному распоряжению

Временные ставки платы за проезд по местным дорогам

Марша автотранспорта	За каждый день
УАЗ	10 рублей
Грузовые 2-хосные	30 рублей
Воздеходы, МГЗ	500 рублей

Главный администраторский корпус А. А. ШАДРИН.

САРСЫН ҮЧҮГЭЙДИК ОДОРОР ТҮҮХТАР
БҮГҮН БЭЭЭ КЫБЫНАН ОЛОРУОНХА

ДЬОЖУСБАЙ. Муус устар 15 күнүгөр Ил Түмэн Республикатын палатанын бюджетке, үнө-харчыга уюна социальнай политикада бастайлаанын комиссиянын, Правительство чилизинеро, Коьдратмет председеле уюна государственнай суох фондатар салаанчычылара кыттыллаах ишот яптарыллаах муунулар Саха сириг үп-харчы оттугун баалаанынатын түрүктөөх оюору суолдара дүүлүлөйлинишлөр.

Вице-премьер Григорий Полушкин боёвтын дахь дэглэмтүгэр балигнн республика ис мөвө 14 млрд. сага солкубай буюубутун нийтиннөрдө. Барылаадын бы-
һынатынн, 1998 сыгга 11 млрд. солк. көрүгө дохуу
малылаага. Наадыһыны барытын тогуларга 25 млрд.
көригө солкубай наада.

Үл-харчим өвчлөхтэй тулгуурттай тахсмын шинэ суудаг байр. Бастамжтайнаар, депрессивтэй регион федераль-ний анал тулгуурч малын уонна үүтү-хайаараны РФ төннөрүлүүбэт дотациятынаар бүсүүррээ холловуу. Ити шийтхэнт СР бюджетныг дефициттэ 50 барьшадантан өрдүк буюу буюу буюу. Иккинчээр, бэйгэ хайаараны өлөрү, дэхүтү уонна өрөсүтү сөн түбэлшиннэрин итээнэ кылтас нэм илгэр нодууһуу биеэр кыахтаах салла-лары өрө инвестициялааһын. 1998-сыл бюджетныг ба-рыла чулаан ити суолу тутуһар. Ол эрээр, РФ Үбүгү-министрествота сыналалааһыннан, урунку пэс суоту-гар бюджет дефициттэ 35 барьшадантан төгүлүр.

СР Правительства нефть-газ саласын өнүктүрүү үчүн эрали уурап. Депутеттер барымаларга күтүбөн экономикалык экспертизаны ыңгарга аталар. Минчик далаат ылымдыбатасын, алмааны жырымалып салаң күтүп көчөттөөк баалашынын үсөткөн соң.

Итими гаһыннан федеративный быдластан харчыны ыларга тубуламмыт үлэни сарты бэйэ үбү-харчыны дыһайыммытын түсөрсүнэххэ ииһэдэ. Уп министриин э. т. Сергей Яныгин биһэргэтэринэн, бэйэ сөнтоохтун дыһаммытын түмүгүр бюджет 20-30 барыһаммын сүтөрүр. СР Кондрагыетин председатели Карл Васильев 1997 сыл ыам айыттан комитет аймаас фондатын саҥардыбатын өйүүһүһүрдэ. Билигин күндү таастар урукку савнаастан атыылалыаммыт сыланан атымалашталлар, онтон эбинтин НДС тутуулар. Комитет барылааһыннан, 1998 сылга азияабы батарыттан республика 350 мөл. доллары алыаба. Валютнай тутууларга 57% мөл. солкуобай ииһэдэ.

Комиссия баётиги субсидийнхориин СР Превитель-
ствоныгтар уонна Ил Түмэниг киллэригдэ. Итилэр ор-
тодоругар үбү бүтүүнүүтүн СР бодисогитүг түмүү
уонна калыоттэй сайнаас, алмаас уонна көмүс фонда-
лара парламэнтта отчуоттаһыныплара бааллар.

CHA.

НАЧАЛЬНИКТАР АТТЕСТАЦИЯЛАНЫХТАРА

ДБӨКЗУСКАЙ. СР Тын калайыстыгытыр уонна соотуонкада министерствотыгар мууе устар 13 күдүгүр министерствода бас бөрүгүр предпринимелар уонна ведомстволар салайааччылара иэттимдээх илгэ ыгарымдаах муунуох буолла.

Мунилахка сыл бастагы кварталын түмүгүнөн
Григорий Степанов («Сахалитгоссервис» ГРО), Вла-

Улсуусаа аан бастаан

Автор суруттар ачклар
синаа редамчике позидатумгар
налды сая үтбөр буолбатах.
Сурушка чыгылар чакчылар
мүрдүктүктүктөрүмүр ашкыны-
наах автор үчү бөлүгө сүткө.